

Ebenezer Erskine

De Boom des levens Zijn vruchten en bladeren afschuddende onder de natiën

(1e preek)

Openbaring 22 vs 2 - In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.

Ongeveer een jaar geleden mocht ik, bij een plechtige gelegenheid in een naburige plaats, over het onmiddellijk voorafgaande vers preken. Ik trachtte toen duidelijk te maken, dat dit gezicht van de apostel Johannes onmiddellijk betrekking heeft op de strijdende Kerk, wat ook haar verdere vervulling moge zijn in de triomferende Kerk in de heerlijkheid. Door "de zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods, en des Lams, " moeten wij die grote overvloed van genade verstaan, die in de bedeling van het Evangelie, van een God van de genade, die in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende was, voortkomt tot verloren zondaren, hetgeen duidelijk is voor een ieder, die het 1^e en het 17^e vers van dit hoofdstuk met elkaar vergelijkt, tussen welke een nauw en onafscheidelijk verband is. In het 1^e vers komt de rivier van het water des levens voort, en in het 17^e vers worden alle verloren zondaren geroepen en genodigd te komen en te drinken: "Die dorst heeft kome, en die wil, neme het water des levens om niet." Nu, indien de nodiging in vers 17, aan de strijdende Kerk is, te komen en van het water des levens te drinken, dat aan geen twijfel onderhevig is, dan moet ook ongetwijfeld die rivier van het water des levens, uit welke wij genodigd worden te drinken, in de strijdende Kerk stromen.

Dit vastgesteld zijnde moet noodzakelijk volgen, dat de woorden van het 2^e vers, dat ik heb voorgelezen, ook betrekking moeten hebben op de strijdende Kerk, voornamelijk wanneer wij het laatste gedeelte van het vers beschouwen, waar gezegd wordt, dat de bladeren van de boom tot genezing van de heidenen zijn. Nu, in de hemel zijn geen heidenen, of natiën, maar is slechts een hemels volk, de algemene vergadering van de eerstgeborenen, en dat volk heeft geen genezing meer nodig; de inwoners van dat land van heerlijkheid zeggen niet: "Wij zijn ziek;" zij zijn zonder vlek of rimpel of iets dergelijks; daarom moet deze boom des levens tot genezing van de kranke natiën van deze benedenwereld bestemd zijn.

Dit vooropgesteld zijnde versta ik de woorden als een figuurlijke beschrijving van Christus, de Zaligmaker van verloren zondaren, onder het begrip van een boom. Merkt hier op:

- (1) De natuur van deze boom; het is de boom des levens.
- (2) De geriefelijke standplaats van deze boom, welgelegen voor de stad Gods, de zichtbare kerk op aarde; deze boom des levens is "in het midden van haar straat, en op de ene en de andere zijde van de rivier."

- (3) De vruchtbaarheid van deze boom des levens: "hij brengt twaalf vruchten voort, van maand tot maand gevend zijn vrucht."
- (4) De geneeskrachtige eigenschap van deze boom: zijn bladeren waren tot genezing der heidenen." Ik zal deze bijzonderheden verklaren in de verhandeling van de volgende leer, welke ik daaruit trek.

Leer. "Dat de Heere Jezus Christus een vruchtbare en geneeskrachtige boom is, die door zijn Vader in de stad van de Nieuw Testamentische Kerk is geplant tot nut van de van honger omkomende en kranke natiën der aarde." De grond van deze leer is duidelijk uit het algemeen overzicht, dat ik u reeds van de woorden heb gegeven: "In het midden van haar straat, namelijk van het Nieuwe Jeruzalem, dat nederdaalt uit de hemel, dat de Nieuw Testamentische Kerk is, en op de ene en de andere zijde van de rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevend zijn vrucht, en de bladeren des boom, waren tot genezing der heidenen (Engelse overzetting van de natiën)."

In de verhandeling van deze leer zal ik de orde volgen, die ik reeds in de verdeling van de woorden heb aangewezen. Ik zal met Gods hulp

- I. Een weinig spreken over deze boom des levens.
- II. Iets zeggen over de standplaats van deze boom in de stad Gods: "In het midden van de straat, en aan de ene en de andere zijde van de rivier."
- III. Over de vruchtbaarheid van deze boom: "Hij brengt twaalf vruchten voort, van maand tot maand gevend zijn vrucht."
- IV. Over de geneeskrachtige eigenschap van deze boom, en hoe zijn bladeren zijn tot genezing der heidenen, of van de natiën.
- V. Het geheel toepassen, of, indien de tijd het niet toelaat, elk stuk afzonderlijk telkens bij de behandeling toepassen.

I. Ons *eerste* punt is, dat wij een weinig zullen spreken over Christus, onder het begrip van de Boom des levens. Hier zal ik:

1. Enige opmerkingen maken aangaande deze gezegende boom.
2. Aantonen waarom Hij de boom levens genaamd wordt.
3. Wat dat leven is, dat uit deze boom ontspringt.
4. De voortreffelijke hoedanigheden aanwijzen van dat leven, dat uit deze boom voortkomt voor hen, die door het geloof van zijn vrucht eten.

Ik zal dan ten *eerste* enige opmerkingen maken aangaande deze gezegende boom waarvan hier gesproken wordt.

1. Ik merk dan op, dat zulke figuurlijke spreekwijzen over Christus door de Geest Gods in de Schrift zeer gebruikelijk en gewoon zijn. Soms wordt Hij een plant, een Plant van Naam, genaamd (Ezech. 10:34:29). Soms een rijsje, en een scheut, die voortkomt uit de wortels van de afgehouden tronk van Isaï (Jes. 11:1). Soms een boom: (Hoséa 14:9) "Ik zal zijn als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden." Soms onder het begrip van een appelboom: (Hoogl. 11:3) "Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen." Zo ook wordt Hij hier in mijn tekst voorgesteld onder het begrip van een boom, van de Boom des levens. Onze gezegende Heere was, terwijl Hij hier op aarde was, een parabolisch soort van prediker, dat wil zeggen: Hij stelde hemelse dingen voor door gelijkenissen uit het dagelijks leven, en Hij blijft dezelfde trant van onderwijzen volgen, nadat Hij in de heerlijkheid verhoogd is. Hij heeft zoveel lust zich aan de kinderen der mensen bekend te maken. dat Hij Zich wil vergelijken bij alles wat maar kan dienen, om ons tot de kennis van Hem en Zijn genade te brengen.

2. U moet opmerken, dat Christus een boom is, die Zijn Vader geplant heeft: (Joh. 15:1) "Ik ben de ware Wijnstok, en mijn Vader is de Landman." Wanneer ik over Christus spreek als geplant zijnde, dan meet dat alleen van Hem verstaan worden naar zijn ambt, als Immanuël, Godmens of Middelaar: want naar Zijn Goddelijke natuur aangemerkt is Hij dezelfde onafhankelijke, zelfstandig bestaande God met de Vader. Beschouwen wij Hem echter als Middelaar, dan is Hij door de Vader, als de grote Landman, geplant. Hij heeft Hem geplant in Zijn menswording door een dadelijke openbaring in het vlees. Sprekende van Zijn komst in het vlees, zegt Hij: "Gij hebt mij het lichaam toe bereid; Hij is geworden uit een vrouw, en van het zaad Abrahams, naar het vlees." Hij plant hem verklarender- of leerstelliger wijze in de zichtbare Kerk: "Ik zal heil geven in Sion, aan Israël Mijn heerlijkheid." Hij plant Hem geestelijk in de harten van al de uitverkorenen in een dag van zijn heirkraft, op die tijd wanneer Christus in ons geopenbaard wordt en een gestalte in ons krijgt, wanneer wij geschapen worden in Christus Jezus.

3. Deze Boom des Levens is, wanneer Hij pas geplant is en begint uit te botten, klein, doch in zijn laatste vermeerderd Hij zeer. Hoe gering was Zijn eerste verschijning in die belofte, "het zaad van de vrouw zal de slang de kop vermorzelen;" niet meer dan een blote zinspeling op Zijn menswording en Zijn lijden, in de bedreiging, die tegen de slang werd uitgesproken. Hoe klein en onaanzienlijk was Hij in de ogen van een verblinde wereld, toen Hij begon op te schieten, bij zijn dadelijke komst in het vlees, "als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid." Wanneer Hij eerst in een land begint uit te spruiten door de uitdeling van het Evangelie, achten de mensen hem zo weinig, dat zij zijn Evangelie aanmerken als dwaasheid en zot geklap. En wanneer Hij voor het eerst in het hart en de ziel in een dag van Zijn heirkraft opschiet is Zijn genade, Zijn koninkrijk, maar als een mosterdzaad, dat nauwelijks te zien is. Doch, hoewel Zijn beginsel gering is, zal toch Zijn laatste zeer vermeerderd worden. De prediking van het Evangelie van Christus door de apostelen was eerst als het uitstrooien van een handvol koren op de hoogte van de bergen, doch de vrucht daarvan ruiste als de Libanon; en Zijn geestelijk zaad en Zijn nakomelingen "zullen bloeien als het kruid der aarde, " of ontelbaar zijn als de grassprietjes, of als "de dauw uit de baarmoeder des dageraads.." Doch hoe gering ook Zijn eerste bloesemen in het hart is, toch zullen zij, in wie Hij door de Geest een gestalte heeft gekregen, "groeien als een palmboom, en wassen als een cederboom op Libanon."

4. Merkt op, dat deze Boom des levens, nadat Hij enige tijd op deze benedenwereld gegroeid had, door het zwaard van de toorn en de rechtvaardigheid Gods werd afgehouden: (Jes. 53:8) "Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest." De Joden en de Romeinen waren slechts als de bijl in de hand Gods om de Boom des levens af te houwen; want in het doden van de Vorst des levens deden zij "alles wat Zijn hand en Zijn raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou." O menige houw, menige slag en stoot had deze Boom des levens te verduren voordat hij ter aarde viel: "Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem." O wat een vervaarlijke slag werd deze Boom des levens door de Rechtvaardigheid toegebracht, toen zij uitriep: "Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen de man, Die Mijn metgezel is!" De aarde beefde en de steenrotsen scheurden vanwege de zwaarte van de slag, die Hem werd toegebracht om onze zonden.

5. Hoewel deze Boom des levens door de hand van de rechtvaardigheid was afgehouden zodat Hij stierf, toch kon de dood niet lang over de Boom des levens heersen; het was onmogelijk, dat de banden des doods of de sluitbomen van het graf hem konden vasthouden. Neen, neen, drie dagen nadat Hij was omgehouden schoot deze Boom weer op, groter en heerlijker dan tevoren.

Hij was waarlijk afgesneden uit het land der levenden, en aan de dood overgeleverd om onze zonden, maar Hij is weer opgewekt om onze rechtvaardigmaking, en krachtiglijk bewezen te zijn de Zoon van God, naar de Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden. Onze hoop op de erfenis schoot op met deze Boom des levens, toen Hij weer opschoot uit het graf: (1 Petrus 1:3, 4) "Geloofd zij de God en Vader van onze Heeren Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis." Onze hoop en sterkte zou voor eeuwig vergaan zijn, indien deze Boom des levens in de dood zou zijn omgekomen.

6. Ik merk op aangaande deze Boom des levens, dat Hij nu in Zijn verhoogde staat al de bomen van het woud te boven gaat en overtreft. Op de weg uit de beek gedronken hebbende heft Hij nu het hoofd omhoog; vandaar die lof van de bruid: (Hoogl. 2:3) "Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen." Hij overtreft hen alle oneindig; Hij is schoner, oneindig veel schoner dan de mensenkinderen, ja Hij overtreft alle engelen in de hemel en gaat die ver te boven, Hij heeft een uitnemende Naam boven hen geërfd; "Hij is uitermate verhoogd, ver boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, meer ook in de toekomstige."

7. Ik merk op, dat hoewel deze Boom des levens nu ver boven de hemelen verhoogd is, Zijn takken nochtans in de uitdeling van het woord naar de aarde afhangen en neerbuigen, zodat wij niet in de hemel behoeven op te klimmen, om Hem van boven af te brengen: "Nabij u is het woord in uw mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken." Overal waar het Evangelie wordt gepredikt, overal waar de tafel des Heeren gedekt wordt, daar buigen de zwaar beladen takken van de Boom des levens zich als het ware tot u neer, zodat u door het geloof onder Zijn schaduw mag gaan zitten, om Zijn voortreffelijke vrucht te eten. Doch hierover zullen wij bij de behandeling van ons tweede punt spreken.

Ten tweede. Ik zal nu verder aantonen waarom Hij, ten opzichte van Zijn voortreffelijkheid, de Boom des levens wordt genaamd. In het algemeen dan houd ik het er voor, dat Hij de Boom des levens wordt genaamd, met zinspeling op de boom van die naam, die in het aardse paradijs groeide, die naar de mening van godgeleerden het sacrament van het werkverbond was, waardoor Adam, als hij, na gedurende enige tijd in de staat van de rechtheid te blijven staan, daarvan gegeten had, bevestigd en vastgesteld zou geworden zijn in een staat van volmaakte heiligheid en gelukzaligheid. En dat uit dien hoofde hier van deze boom, die in het midden van het aardse paradijs stond, gebruik wordt gemaakt als een type of afschaduw van Christus, door Wie een mens, als hij Hem eenmaal door een waar geloof eet en deelachtig is, voor eeuwig tegen de vloek beveiligd, en van de verdoemenis verlost is, en een eeuwige naam heeft in het geslacht van de hemel, die niet uitgeroeid zal worden. Doch, meer in het bijzonder, wordt Christus hier de Boom des levens genaamd:

1. Omdat Hij de eerste en oorspronkelijke oorzaak is beide van ons geestelijk en eeuwig leven. Uw ziel, gelovige, zou nooit een geestelijke ademhaling naar God gedaan hebben, als niet Christus de adem des levens in u had geblazen. Het is de "Geest des levens, die in Christus Jezus is, " in de dode ziel ingaande door middel van het gelezen of gepredikte woord, die "ons vrijmaakt van de wet der zonde en des doods."

2. Hij is de stoffelijke oorzaak van ons leven. Het is het leven van Jezus, dat in de ziel van de gelovige is: (Gal. 11:20) "Ik leef, " zegt Paulus, "doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij." Christus, door de kracht van de eeuwige Geest, een gestalte in het hart gekregen hebbende, is

de wezenlijke inwendige bestuurde van het leven der gelovigen: want Christus is in hen en zij zijn in Hem, zodat, gelijk het leven van het hoofd in al de leden is, zo ook het leven van Jezus in al de gelovigen is.

3. Hij wordt de Boom des levens genaamd, omdat Hij de verwerver van ons leven is; en zo is Hij de verdienende oorzaak van het leven. Het leven is door de dood, of door de afhouding van de Boom des levens, voor een verloren wereld gekocht; daarom wordt Zijn dood een rantsoen, en het eeuwig leven een verkregen of verworven erfenis genoemd.

4. Hij is de bewarende oorzaak van ons leven; Hij houdt en bewaart onze zielen in het leven, door voortdurende versterkingen en mededelingen. Wanneer de ziel in een kwijnende staat is, herstelt Hij haar, gelijk David getuigt: (Psalm 23:3) "Hij verkwikt mijn ziel." Hij versterkt het overige, dat sterven zou. Wanneer de ziel als het verzengde graan is, wanneer de regen van de hemel wordt ingehouden, is Hij haar als de dauw. Hij daalt neer als de regen, en daarop brengen zij ten leven voort als het koren, en bloeien als de wijnstok.

5. Hij is de eindoorzaak van ons leven. Gelijk Hij de oorsprong van ons leven is, zo is Hij ook het einde van ons leven. "Want niemand van ons leeft zichzelf, en niemand sterft zichzelf. Want hetzij dat wij leven, wij leven den Heere; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere. Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven. wij zijn des Heeren" (Rom. 14:7, 8).

Ten derde. Ik zal u zeggen wat soort van leven uit deze Boom des levens uitspruit. In Christus, de gezegende Boom des levens is een viervoudig leven te vinden.

1. Daar is een leven van rechtvaardigmaking in tegenstelling van de dood krachtens de wet. Ieder mens is van nature dood in het oog van de wet, evenals een boosdoener, die onder het vonnis des doods is; al is het vonnis nog niet werkelijk aan hem uitgevoerd, nochtans beschouwen wij hem als een dood mens, omdat hij dood is volgens de wet, want de rechter heeft het vonnis over hem uitgesproken, en de dag van de voltrekking nadert. Dit is de staat van elke zondaar, die buiten Christus is; hij is onder de wet als een verbond, en daarom dood voor de wet: de wet heeft hem reeds veroordeeld, want die spreekt tot elke zondaar: "De ziel, die zondigt, die zal sterven." Zodra nu de arme zondaar onder de schaduw van de Boom des levens komt, of door het geloof van de vrucht van deze Boom eet, wordt dit vonnis van de wet herroepen en ingetrokken, uit kracht van de toerekening van de eeuwige gerechtigheid van de Zoon van God als onze Borg, zodat de mens voor God als de rechtvaardigen Rechter en Wetgever begint te leven, omdat Hij bekleed is met die gerechtigheid, waardoor de wet verheerlijkt is. God vergunt de arme ziel, dat zij hierop kan rekenen en staat maken: (Rom. 6:11) Aangezien Christus is gestorven en weer opgewekt is, "alzo ook gijlieden houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus onze Heere." De gelovige leeft zozeer Gode, uit kracht van de gerechtigheid van Christus, dat hij met de Apostel durft zeggen: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt; wie is het die verdoemt?"

2 In Christus, de gezegende Boom des levens, is een leven van heiligmaking of van heiligheid te vinden. Dit is de vrucht en het gevolg van het voorgaande. Een wettelijke dood heeft onvermijdelijk een geestelijke dood tot gevolg onder de kracht van de zonde, want "de kracht van de zonde is de wet." De wet verhindert ons en staat ons geestelijk leven tegen, omdat zij geschonden is. Anderzijds gaat een leven van rechtvaardigmaking onvermijdelijk gepaard met een leven van heiligmaking of heiligheid, hetwelk daarin gelegen is, dat de ziel vrijgemaakt is van de heerschappij en van de vuiligheid van de zonde; zodat die mens, die nu een inwendig beginsel van leven heeft, de wet begint te gehoorzamen, niet als een verbond waardoor hij het

leven zoekt, maar als een regel van gehoorzaamheid, opdat hij de lof verkondigt van Hem, "Die hem uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht." Dit leven van heiligmaking heeft hij van Christus, de Boom des levens. "Ik zal hem zijn", zegt Hij, "als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden. Die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht." Al de vruchten van de gerechtigheid en heiligheid zijn door Jezus Christus.

3. Door deze Boom des levens leven wij een leven van vertroosting, want Hij is "de vertroosting Israëls, en gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils." De bruid had "grote lust in zijn schaduw, en zat er onder, en zijn vrucht was haar gehemelte zoet." Dat getuigt, dat haar ziel, door het eten van de vrucht van deze boom, "als met smeer en vettigheid verzadigd was, en haar mond Hem roemde met vrolijk zingende lippen." Wanneer de ziel maar van de vrucht van deze boom proeft wordt haar gelaat met een hemelse blijdschap overtoegen. Zo iemand getuigt: "Gij hebt mijn zak ontbonden en mij met blijdschap omgord", en hij wordt vervuld "met een onuitsprekelijke en zeer heerlijke vreugde." Dit leven van vertroosting gaat op en neer met de vrucht of de levendige oefening des geloofs, met het komen of gaan van de Heere. Wanneer Christus verschijnt wordt de ziel verlevendigd, en zij wordt verkwikt als de velden na een heerlijke regenbui en een warme dag.

4. Uit de Boom des levens ontspruit een leven van de heerlijkheid; want "dit is het getuigenis, namelijk, dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft, en ditzelve leven is in Zijn Zoon. Die de Zoon heeft, die heeft het leven; die de Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet." Hij heeft er hier de eerste beginselen en het onderpand van, en hiernamaals in de hemel zal hij er eeuwig het volle bezit van hebben. Zo ziet u welk leven uit de Boom des levens voortspuit.

Ten *vierde*. Ik zal hieraan slechts enkele eigenschappen of hoedanigheden van dit leven, dat uit de Boom des levens ontspruit, toevoegen.

1. Het is een Goddelijk leven, het is het leven Gods in de ziel. Een goed mens wordt een godvruchtig mens en een boos mens wordt een goddeloze genoemd. Wat, meent u, is de reden van deze tegengestelde benamingen? De reden is deze, dat een godvruchtig mens iets van het leven Gods heeft, terwijl een goddeloze van het leven Gods verstoken is. De uitdrukking is schriftuurlijk. Want van de boze staat geschreven, (Ef. 4:18) dat zij zijn "vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding van hun harten." Het is een Goddelijk leven: Goddelijk in zijn oorsprong, Goddelijk in zijn natuur en strekking, en Goddelijk in zijn eind; het is een leven en wandelen met God, zoals van Henoch geschreven staat. Wanneer iemand van de vrucht van deze Boom des levens heeft geproefd, kan hij het daarna nooit meer buiten Gods gezelschap uithouden.

2. Het leven, dat de ziel uit de Boom des levens ontvangt, is van alle andere het uitnemendste leven. Er is in ieder mens drieërlei leven. Er is een plantaardig leven, dat hij met bomen, planten en andere dingen, die uit de aarde spruiten. gemeen heeft; verder is er een gevoelig leven, dat hij met de dieren van de aarde, de vogelen van de hemel, en de vissen van de zee gemeen heeft; hij heeft ook een redelijk leven, waardoor hij onderscheiden u van de schepselen van lagere orde, en dit is aan allen mensen gemeenschappelijk. Doch de gelovige is "voortreffelijker dan zijn naaste;" hij heeft een voortreffelijker leven dan zij, namelijk een leven, dat "met Christus verborgen is in God." "Die de Zoon heeft, heeft het leven," en hij heeft zo'n leven, waarvan alle anderen in de wereld vervreemd zijn.

3. Het leven, dat wij van de Boom des levens hebben, is een koninklijk en vorstelijk leven; want alle gelovigen, takken van deze boom zijnde, zijn "gemaakt tot koningen en priesters Gode en

zijn Vader." Niet zodra is de ziel op Hem geënt of met Hem verenigd, of zij begint als een koning te leven, boven de wereld, met verachting op deze mesthoop neerziende.

4. Het is een hemels leven: het komt van de tremel, waar de bron van dit leven is, en het strekt zich altijd hemelwaarts: "Want onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk, de Heere Jezus Christus." De gelovige, is "begerig naar een beter vaderland, " en zijn oog is gericht op een vergelegen land. Hij "aanmerkt niet de dingen, die men ziet, maar de dingen die men niet ziet."

5. Het is een groeiend leven; want "het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe. "Die in het Huis des Heeren geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven van onze Gods. De rechtvaardige zal groeien als een palmboom; hij zal wassen als een cederboom op Libanon." Dit leven groeit altijd, totdat het "komt tot de mate van de grootte van de volheid van Christus."

6. Het is een onsterfelijk, altijddurend, eeuwig leven. Het is er zover van af, dat dit leven eindigt wanneer het leven van het lichaam eindigt, dat het dan eerst volkomen en volmaakt wordt. Het is een leven, dat wat de duur betreft, evenwijdig zal lopen met het leven Gods. Zover over ons eerste punt; dat was, dat wij een weinig zouden spreken over deze Boom des levens.

II. Ons *tweede* punt was, dat wij iets zouden zeggen over de standplaats van deze boom in de stad Gods. Hij staat "in het midden van de straat, en op de ene en andere zijde van de rivier." Tot opheldering van dit deel van de tekst, zal ik de volgende bijzonderheden opmerken:

1. Dat de stad waarvan hier gesproken wordt geen andere is dan de Kerk van God. Ik heb in de opening van de tekst bewezen, dat, welke betrekking deze waarheid ook mag hebben op de verheerlijkte kerk, het voor mij nochtans helder is, dat hier in de eerste plaats, en onmiddellijk, de strijdende Kerk op aarde bedoeld wordt, die gedurig in de Schrift een stad wordt genoemd: (Psalm 87:3) "Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods." (Psalm 72:16) "die van de stad zullen bloeien als het kruid van de aarde, " hetwelk van de Kerk onder het Nieuwe Testament wordt gesproken. Van alle gelovigen, terwijl zij nog op aarde zijn, wordt gezegd, dat zij werkelijk gekomen zijn tot de berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem. En van het Nieuwe Jeruzalem, dat in het voorafgaande hoofdstuk wordt beschreven, wordt gezegd, dat "het nederdaalt van God uit de hemel;" omdat alle gelovigen, die de enige ware burgers zijn, van boven geboren zijn en in het koninkrijk Gods zijn ingegaan. Zij is een staaf om te bewonen: (Psalm 107:7) "Hij leidde ze in een rechte weg, om te gaan tot een stad ter woning;" een stad van koophandel, waar de koopwaar van de hemel. tot een lage prijs, (Jes. 55:1) "zonder geld en zonder prijs, ter verkoop worden uitgesteld. Het is een versterkte stad, die met heil ommuurd is: (Jes. 26:1) "Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschans"; een stad, om daarheen de toevlucht te nemen, een vrijstad; een stad wegens haar schoonheid en stevigheid. Het is een koninklijke stad, want daar woont de grote Koning: (Psalm 132:13, 14) "Want de Heere heeft Sion verkoren, Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats, zeggende: Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd."

2. Ik merk hier op, dat in deze stad stralen zijn; want de Boom des levens staat in het midden van de straat ter stad. Ik versta door de straat de ordinantiën, die door God zijn ingesteld, voornamelijk die, welke openbaar zijn. (Hoogl. 111:2) Wanneer de bruid haar Heere niet kon vinden in de afzondering in het verborgen, besloot zij op te staan, en in de wijken en in de straten der stad om te gaan, om te zien of zij daar Hem kon vinden, die haar ziel liefhad. De uitleggers stemmen overeen, dat men daar door de straten en wijken de openbare instellingen

van de dienst van God moet verstaan. Zo wordt van de Wijsheid gezegd (Spr. 1:20), dat "zij haar stem verheft op de straten, " dat is, in de openbare instellingen van de godsdienst, die zo genoemd worden, omdat, evenals de straat van een stad de plaats is waar de inwoners samenkomen, zo ook deze ordinantiën de plaats van openbare samenkomst van Gods Kerk zijn, waarheen de stammen opgaan, en zich neerbuigen voor de voetbank van Zijn voeten. In deze straten en wijken van de kerkelijke instellingen hebben de inwoners van de stad Gods zoete gemeenschap en lieflijk verkeer met God.

3. Merkt hier op, dat gezegd wordt, dat er ene rivier is, die midden door de stad Gods en in haar straten loopt, hetwelk overeenkomt met wat wij lezen in Psalm 46:4: "De beekskens van de rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom van de woningen des Allerhoogste." Dit is dezelfde rivier waarvan in het voorafgaande vers wordt gesproken en gezegd, dat zij "voortkomt uit de troon Gods en des Lams." Toen ik over dat vers heb gepreekt, heb ik aangetoond, dat deze rivier niets anders is dan de Geest Gods, namelijk die Geest waarvan geschreven staat: (Zach. 12:10) Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal ik uitstorten de Geest der genade, en der gebeden." (Jes. 33:21) "De Heere zal daar" door zijn Geest en de mededelingen van Zijn genade, bij ons heerlijk zien, het zal een plaats zijn van rivieren, van wilde stromen." (Jes. 44:3) "Want ik zal water gieten op de dorstige, en stromen op het droge." Uit deze rivier wordt de ganse stad Gods, worden alle ware gelovigen verkwikt, verzorgd, vruchtbaar gemaakt, gereinigd en verlevendigd.

4. Nog een andere zaak, die wij hier kunnen opmerken, is, dat Christus, de Boom des levens, aan elke zijde van de rivier is, en in het midden van haar straat. Hier wordt naar het mij voorkomt op de volgende dingen gewezen:

1^e Dat een levende Verlosser, al is Hij in de hemel verhoogd "aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen", en hoewel de hemel Hem moet ontvangen tot op de tijd van Zijn tweede komst, nochtans steeds bij Zijn volk op aarde tegenwoordig is. Ja, Hij is in ieder deel van Zijn gemeente, want de Boom des levens is in het midden van de straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier, dat is: overal waar gelovigen zijn, waar de ware Kerk van God is, wat ook haar standplaats is, terwijl zij in de strijdenden staat is, is Christus met haar. De takken van de boom strekken zich altijd tot haar uit, zelfs tot "het uiterste einde van de aarde," zoals het in Jes. 24:16 wordt uitgedrukt. O wat een onuitsprekelijke vertroosting is het, dat het heerlijk Hoofd overal is waar het lichaam is! "Ziet Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld." En, "aan alle plaatsen daar ik Mijns Naams gedachtenis stichten zal, zal Ik tot u komen, en zal u zegenen." En, "waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen."

2^e De uitdrukking houdt in, dat Christus het middelpunt, en, als het ware, het hart van Zijn Kerk, van zijn volk, is. Hier toch wordt gezegd, dat Hij in het midden van de stad is: (Psalm 46:6) "God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal ze helpen in het aanbreken des morgenstonds." Christus is het middelpunt van het leven van de Kerk; "Ons leven is met Christus verborgen in God"; Hij houdt onze zielen in het leven. Hij is het middelpunt van het licht, evenals de zon in het uitspannel voor deze benedenwereld is: "Ik ben het licht der wereld." Hij is het middelpunt van vertroosting; daarom wordt Hij de vertroosting Israëls genoemd; Hij geeft vreugdeloze voor treurigheid." Hij is het middelpunt van liefde en verlangen, "de wens aller heidenen": "tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte van onze ziel." Hij is het middelpunt van het geloof; alle inwoners van de stad Gods hebben hun ogen op Hem gevestigd: zij zien op Hem en worden behouden: "Onze ogen zijn op de Heere onze God." Hij is het middelpunt van vereniging; zij allen "behouden Hem als het Hoofd, uit Hetwelk het gehele lichaam door de samenvoegselen en samenbindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opwast

met Goddelijke wasdom." Er is een groot geroep om vrede, vrede, en men doet vele sluwe pogingen om de vrede en de eenheid van de Kerk te bewaren; doch wij kunnen onmogelijk één zijn, dan alleen in de Heere. Hij is het Middelpunt van de leer: van Hem geven al de Profeten getuigenis, en Van hem getuigen al de apostelen, en iedere waarheid van het Woord wijst op Hem. Er staat geen woord in de Bijbel, dat niet op Christus wijst, evenals de naald van het kompas naar de poolster wijst. Hij is het middelpunt van aanbidding; de gebeden en dankzeggingen van alle gelovigen eindigen in Hem; zij allen roepen: "Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging."

3^e Dat Christus, de Boom des levens, in het midden van de straat is, getuigt, dat Christus een gemeen en publiek goed voor de Kerk is, dat Hij daar staat tot nut van de inwoners. Deze Boom des levens groeit niet in een hoek, of in een besloten plaats, waar alleen sommige bijzondere personen mogen komen, maar op de openbare straat, op de marktplaats, waar iedereen vrije toegang tot Hem heeft. Het is in dit opzicht opmerkelijk, wat de bruid aangaande Christus zegt in Hoogl. 2:3. Zij zegt niet, dat haar Liefste is "als een appelboom onder de bomen van de hof," dat een omheinde plaats is, maar, dat Hij is "als een appelboom onder de bomen des wouds," waarvan elke voorbijganger mag plukken en eten, en het vrije gebruik heeft. Gelijk iedereen in de legerplaats van Israël het voorrecht had op de koperen slang te mogen zien, die daar was opgericht, zo ook heeft iedereen in de zichtbare kerk evangelieke toegang tot Christus, de Boom des levens, want hij is "in het midden van haar straat." O vrienden! twijfelt niet aan uw volmacht om tot Christus te komen, nu Hij in het midden van onze straten is, van alle hoeken van de stad toegankelijk. Christus wordt in het gepredikte Evangelie aan allen evangeliek aangeboden; Hij is voor iedereen te krijgen, die Hem maar wil aannemen, en toepassen, en aanspraak op Hem wil maken. Gelijk elke onderdaan van ons land van onze tegenwoordige vorst mag zeggen, *hij is mijn koning*, omdat hij als een algemeen goed gesteld is voor het gehele staatslichaam, en gelijk elke soldaat van een leger van de opperste bevelhebber mag zeggen, *hij is mijn generaal*, en als zodanig tot hem de toevlucht mag nemen; en gelijk elke soldaat aanspraak mag maken op de officier van gezondheid van een regiment, en zeggen, *hij is mijn dokter*, wegens de betrekking, die de ganse compagnie op hem heeft; zo ook mag iedereen, omdat Christus, krachtens ambt, de algemene Zaligmaker van zondaren, de Profeet, Priester en Koning van Zijn Kerk is, met persoonlijke toepassing, aanspraak maken op Hem, om de weldaad van Zijn zaligmakende ambten te genieten, en in het geloof zeggen; *Hij is mijn Zaligmaker, mijn Profeet, Priester en Koning*, want Hij is "die Zoon, Die ons gegeven, en dat Kind, Dat ons geboren is." Hij is ons geworden wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing." Al wat Hij als Middelaar is, dat is Hij voor ons, Hij is in het midden van de straat van de stad.

4^e Het houdt in, dat zij, die Christus willen vinden, Hem in de straten en wijken van de ordinantiën van het Evangelie moeten zoeken; want hier staat van de Boom des levens geschreven, dat Hij in het midden van de straat is, in de openbare instellingen van de kerk, zoals de prediking van het Woord, en de bediening van de sacramenten. O vrienden! "In Zijn tempel zegt Hem een ieder ere" (Psalm 29:9). Daar sticht Hij Zijns Naams gedachtenis; daar heeft Hij beloofd "tot u te komen, en u te zegenen" (Exod. 20:24). Daarom zijn zij, die de openbare ordinantiën de rug toekeren, buiten de weg om tot de Boom des levens te komen. Ik weet wel, dat de Heere soms een zondaar, die de brede weg des verderfs bewandelt, wil ontmoeten, zoals Hij het Paulus deed, toen hij naar Damaskus ging; doch wanneer Hij dat doet, dan gaat Hij buiten Zijn gewone weg. Zijn gewone weg, die Hij houdt in het overtuigen, bekeren, en genezen van zielen, is, dat Hij het doet in Zijn heiligdom. Wij lezen van één Paulus, die op de weg naar Damaskus bekeerd werd, doch wij lezen van drieduizend, die tot de gemeente werden toegedaan, die de prediking des Woords door Petrus bijwoonden (Hand.

2:41). Daarom zeg ik, die Christus de Boom des levens willen vinden, moeten tot de straten en wijken van de ordinantiën komen, evenals de bruid deed. Daar hebben de gelovigen menige aangename ontmoeting met de Heere gehad, en ik heb hoop, dat er sommigen hier zijn, die dat uit hun eigen ervaring kunnen bezegelen.

5^e De uitdrukking geeft te kennen, dat Christus niet alleen in de openbare instellingen van de kerk wordt ontmoet, want dat ook zoete gemeenschap met Hem kan worden genoten in de meer persoonlijke en verborgen afzonderingen van Gods volk. De Boom des levens is toch niet alleen in de straat maar ook aan weerskanten van de rivier, door al de delen van de stad. Menige zoete gemeenschap met de Heere genieten de gelovigen in het huiselijk gebed, in het verborgen gebed, in eenzame overdenking, in het lezen van het Woord, in het verborgen of in de eenzaamheid, in Christelijke gesprekken en dergelijke. O, zegt David, "Als ik Uwer gedenk op mijn legerstede, en aan U peins in de nachtwaken, wordt mijn ziel als met smeer en vettigheid verzadigd." De harten van de discipelen op de weg naar Emmaüs waren brandende in hen, toen zij met elkaar spraken op de weg.

6^e Het geeft te kennen, dat de invloeden des Geestes volstrekt noodzakelijk zijn, om de ordinantiën voor hen zoet te maken, en hun de vruchten van hetgeen de Verlosser verworven heeft in het gebruik van de inzettingen deelachtig te maken; want de zuivere rivier van het water des levens vermengt zich in de straten van de stad met de zich uitspreidende takken en takjes van de boom. Tenzij de rivier van de invloeden des Geestes met het Woord en het sacrament gepaard gaat, en de dingen van Christus neemt en die aan ons verkondigt, zullen het slechts droge borsten en misdragende baarmoeders blijken te zijn. Daarom is het nodig, dat men voortdurend van de Heere afhankelijk is om de medewerkende invloeden van de Geest des levens: "Het is Paulus, die plant, en Apollos, die natmaakt, maar God, die de wasdom geeft." Bidt daarom, dat de rivier van het water des levens mag voortkomen uit de troon Gods, en des Lams, en dat de straten van de stad Gods, en de Boom des levens op de een en de andere zijde van de rivier, voortbrengende zijn twaalf vruchten, mogen gezien worden.

7^e Het is hier ingesloten, dat Christus het versiersel van Zijn gemeente en Zijn volk is; want hier wordt van de Boom des levens gesproken, als het versiersel van de stad in het midden van haar straat. Christus is "de heerlijkheid van Zijn volk Israël; en het ganse zaad Israëls zal in Hem gerechtvaardigd worden en zich beroemen." Hij doet een schoonheid en heerlijkheid op de Kerk, in haar geheel aangemerkt, afstralen; Zijn tegenwoordigheid in haar straten maakt haar "schoon, gelijk Thirza, lieflijk als Jeruzalem, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als slagorden met banieren." En Hij is de schoonheid en het versiersel van elke afzonderlijke gelovige in de gemeente; een ieder van hen is schoon door de heerlijkheid, die Hij op hen gelegd heeft. Door de toepassing van Zijn verdiensten, en door Zijn Geest, Die in hen is, worden zij als "des Koning dochters geheel verheerlijkt inwendig, haar kleding is van gouden borduursel." Hij maakt hen "als vleugelen ener duif, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud."

8e Hier wordt te kennen gegeven, dat de ganse stad en elk van de inwoners onder de schaduw van de boom woont of verblijft; want de boom is aan weerskanten en in het midden van de straat. Ik gedenk, dat de bruid, als zij over deze boom spreekt, zegt: "Ik heb grote lust in Zijn schaduw, en zit er onder, " namelijk, de schaduw van Zijn bloed en Zijn eeuwige gerechtigheid; de schaduw van Zijn waarheid en getrouwheid, die verbonden zijn in zijn belofte; de schaduw van Zijn voorzienigheid. O welgelukzalig zijn zij, die door het geloof onder deze schaduwrijke boom zitten! Dit is de plaats waar Christus Zijn kudde legert in de middag van verzoeking, verdrukking, verlating en beproeving, en waar zij in kracht ervaren, dat er een Boom des levens is, aan de ene en de andere zijde van de rivier, en in het midden van de straat van de stad Gods.